

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Färm, N., Piipponen, S., Suomalainen, M. & Myllykangas, K. 2022. Virtaa, voimaa ja vertaisuutta Vankkuri-hankkeesta. Oamk Journal 64/2022.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022051234782>

Virtaa, voimaa ja vertaisuutta Vankkuri-hankkeesta

12.5.2022 - Färm Noora, Piipponen Satu, Suomalainen Merja, Myllykangas Kirsi

Vankkuri-hankkeessa on tehty merkittävää työtä erityislasten ja -nuorten sekä heidän perheidensä arjessa jaksamisen hyväksi. Hankkeen toiminta on lisännyt erityislasten ja -nuorten voimavaroja ja yhdenvertaisuutta, auttanut erityistarpeiden huomioimisessa ja arjessa selviytymisessä. Erityislasten ja -nuorten harrastusmahdollisuuksien lisääntyminen tuki koko perheen jaksamista arjessa.

Kaikille ihmisille on tärkeää saada osallistua erilaisiin sosiaalisiin vuorovaikutustilanteisiin ja tapahtumiin. Vankkuri-hanke on omalla toiminnallaan mahdollistanut osallisuuden ja vertaisuuden kokemuksia erityislapsille ja -nuorille järjestämällä monenlaista toimintaa, kuten esimerkiksi leirejä (kuva 1).

Toimintakaudellaan 2017–2021 hanke tarjosi myös erilaisia koulutuksia erityislasten ja -nuorten sekä kehitysvammaisten tarpeiden huomioimiseksi yhteiskunnassa, mikä on tärkeää toimintamahdollisuuksien perusoikeuksien toteutumiseksi. [1] Erilaiset toimintamahdollisuudet ovat kaikkien perusoikeuksia [2].

KUVA 1. Leirit ovat yksi osa Vankkuri-hankkeen toimintaa (kuva: Vankkuri-hanke).

Vankkuri-hanketta rahoitti Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskas STEA. Hanke toimi yhteistyössä Oulun eteläisten kuntien sosiaali- ja perusturvan toimijoiden, vapaaehtoisjärjestöjen, sosiaali- ja terveysalan keskusjärjestöjen sekä alueella toimivien eri oppilaitosten kanssa. Osa Vankkuri-hankkeen toiminnasta järjestettiin Raudaskylän Kristillisen Opiston tiloissa Ylivieskassa. [1]

Vankkuri-hankkeen toiminnan tavoitteena oli vanhemmuuden tukeminen erityislaster perheissä. Toimintaan kuului vertaistukitoimintaa, erilaista leiritoimintaa lapsille ja nuorille sekä perheille yhdessä ja erikseen. Toiminnan tavoitteena oli myös pitää erityislapsia ja -nuoria sekä heidän perheitään esillä yhteiskunnassa siten, että heidän tarpeitansa huomioitaisiin yhä enemmän palveluiden suunnittelussa ja tarjonnassa niin oppilaitoksissa kuin yhteiskunnassa yleisesti. Vankkuri-hankkeen toimintaan kuului myös perheiden, järjestötoimijoiden sekä erityislaster ja -nuorten parissa työskentelevien henkilöiden koulutus. [1]

Opinnäytetyönä toteutetussa tutkimuksessa selvitettiin näiden asioiden toteutumista sekä kysyttiin vastaajien toiveita Vankkuri-hankkeen tulevaa toimintaa varten [3].

Kyselytutkimuksen avulla selvitettiin vanhempien näkökulmia Vankkuri-hankkeen toiminnan onnistumisesta ja sen vaikutuksista erityislasten ja -nuorten sekä koko perheen arkeen ja jaksamiseen. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Vankkuri-hankkeen toimintaan osallistuneiden erityislasten ja -nuorten vanhemmat.

Aineisto kerättiin Webropol-kyselylomakkeen avulla yhden kuukauden aikana. Kyselyä jaettiin sähköpostitse, hankkeen nettisivuilla sekä paperisena hankkeen järjestämällä kurssilla ja leireillä. Kyselyyn vastaaminen tapahtui anonyymisti.

Merkityksekkäitä ja arvokkaita yksilöitä erityisyydestä huolimatta – tai juuri siksi

Vastaajat kokivat Vankkuri-hankkeen toiminnan auttaneen erityislapsia ja -nuoria monin eri tavoin. Lapset ja nuoret olivat saaneet apua sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja ihmissuhteiden luomiseen. Hankkeella oli ollut positiivisia vaikutuksia myös koulunkäyntiin. Se oli auttanut erityislapsia ja -nuoria saamaan itselleen vertaistukea sekä helpottanut heidän jaksamistaan.

Vankkuri-hanke koettiin tärkeäksi inhimillisen tuen ja vertaistukiverkostojen rakentajana sekä väylänä erilaisiin koulutuksiin. Vastaajat kokivat hankkeen mahdollistaneen perheille uusia ihmissuhteita ja vertaistukea sekä luoneen lisää tukiverkkoja arjen tueksi. Perheet olivat saaneet hankkeen toiminnan kautta lisäpalveluita arkeen sekä lisätietoa heille oikeutetuista palveluista.

Vanhemmat kertoivat, että erityislasten ja -nuorten itsetunto, tunne-elämä ja oman toiminnan ohjaaminen olivat Vankkuri-hankkeen toimintaan osallistumisen myötä parantuneet. Lapset ja nuoret olivat kokeneet itsensä merkityksellisiksi ja arvokkaiksi yksilöiksi erityisyydestään huolimatta. Vastaajat totesivat Vankkuri-hankkeen toiminnan lisänneen koko perheen ja erityislasten ja -nuorten voimavaroja sekä heidän kokemaansa yhdenvertaisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa.

Leiritoimintaa toivottiin hankkeen järjestävän jatkossakin. Tulevilla leireillä vastaajat toivoivat harjoiteltavan itsenäistymisen taitoja, päivittäisistä toiminnoista selviytymisen taitoja, sosiaalisia taitoja sekä mahdollisuuksia kokeilla uusia harrastuksia tai opetella uusia taitoja. Myös erilaiset teemaleirit, kuten esimerkiksi

sirkusleirit ja luontoleirit olivat toivottuja. Digi- ja sometaitojen harjoittelu herätti kiinnostusta. Vastaajat toivoivat Vankkuri-hankkeen toiminnan jatkuvan.

Vanhemmuuden tukeminen on koko perheen tukemista

Perheen hyvinvointi heijastuu lapsen ja nuoren hyvinvointiin [4]. Näin ollen vanhemmuuden tukeminen arjessa on lapsen ja nuoren sekä heidän koko perheensä hyvinvoinnin tukemista [5]. Myös tämän kyselytutkimuksen tulokset tukivat näitä näkökulmia. Erityisten perheiden tukeminen arjessa on tärkeää, ja erilaisten työkalujen tarjoaminen erityisten perheiden arkirutiineihin auttaa perhettä jaksamaan [6].

Tutkimustuloksista ilmeni, että Vankkuri-hanke oli tukenut erityislasten ja -nuorten vanhempien vanhemmuutta merkittävästi. Vertaistuki on yksi merkittävimmistä tukimuodoista [7]. Hanke onnistui tarjoamaan erilaisia työkaluja erityisten perheille arjessa selviämiseen ja auttoi erityislasten ja -nuorten perheiden palvelujen suunnittelussa ja tarjonnassa [1].

Lisätietoa erityislasten ja -nuorten sekä heidän perheitään tukevien toimien pitkäaikaishyödyistä tarvitaan. Vankkuri-hankkeen kaltaisen toiminnan hyötyjä tulisi selvittää taloudellisista ja kestävä kehityksen näkökulmista. Lisäksi olisi hyvä kartoittaa, miten kehitysvammalain mukaiset palvelut toteutuvat eri puolilla Suomea, ja ovatko palvelut yhdenvertaisia kaikille vai jäädäänkö joillain alueilla ilman laissa määritettyjä palveluita.

Färm Noora, sairaanhoitajaopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Piipponen Satu, sairaanhoitajaopiskelija

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Suomalainen Merja, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Kielikeskus

Myllykangas Kirsi, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Artikkeli perustuu opinnäytetyöhön:

Färm, N. & Piipponen, S. 2022. Virtaa, voimaa ja vertaisuutta Vankkuri-hankkeesta. Vanhemmuuden tukeminen erityislasten ja -nuorten perheissä. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu. Hoitotyön tutkinto-ohjelma. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202202212695>

Lähteet

- [1] Raudaskylän Kristillinen Opisto. 2021. Vankkuri-hanke. Hakupäivä 11.3.2021. <https://www.rko.fi/hankkeet/vankkuri/vankkuri-hanke/>
- [2] Nussbaum, M. 2011. Creating Capabilities. The Human Development Approach. Belknad Press of Harvard University Press, Cambridge.
- [3] Färm, N. & Piipponen, S. 2022. Virtaa, voimaa ja vertaisuutta Vankkuri-hankkeesta. Vanhemmuuden tukeminen erityislasten ja -nuorten perheissä. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 5.4.2022. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202202212695>
- [4] Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2020. Tukea varhaiseen ja ennakoivaan vanhemmuuteen. Uutinen 14.1. Hakupäivä 16.5.2021. <https://www.mll.fi/uutiset/tukea-varhaiseen-ja-ennakoivaan-vanhemmuuteen/>
- [5] Opetus ja kulttuuriministeriö. 2017. Vanhemmille annettu tuki auttaa perhettä eteenpäin. Tiedote 15.5. Hakupäivä 16.5.2021 <https://minedu.fi/-/1271139/vanhemmille-annettu-tuki-auttaa-perhetta-eteenpain>
- [6] Schaaf, R.C., Toth-Cohen, S., Johnson, S.L., Outten, G. & Benevides, T.W. 2011. The everyday routines of families of children with autism: examining the impact of sensory processing difficulties on the family. Autism: The International Journal of Research and Practice 15 (3), 373–89. Hakupäivä 16.5.2021. <https://doi.org/10.1177/1362361310386505>

[7] Sihvonen, E. 2020. From Family Policy to Parenting Support. Parenting-Related Anxiety in Finnish Family Support Projects. Väitöskirja. Helsingin yliopisto.
Hakupäivä 15.5.2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-3433-2>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 64/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Färm Noora, Piipponen Satu, Suomalainen Merja, Myllykangas Kirsi

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022051234782>

Tiivistelmä: Vankkuri-hanke toimii Oulun eteläisellä alueella mahdollistaen erityislapsille ja -nuorille normaalia osallisuutta ja toimintaa yhteiskunnassamme. Julkaisu kertoo kyselytutkimuksesta, jossa selvitettiin Vankkuri-hankkeen toimintaan sen toimintakaudella 2017–2021 osallistuneiden erityislapsien ja -nuorten vanhempien kokemuksia hankkeen toiminnasta ja sen tavoitteiden saavuttamisesta. Kyselyn aineisto kerättiin Webropol-kyselyn avulla, ja siihen vastasi 32 henkilöä. Tuloksista käy ilmi, että hankkeen toiminnalla koettiin olleen myönteisiä vaikutuksia lasten ja nuorten sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin sekä perheiden jaksamiseen. Vankkuri-hankkeen ansiosta perheet olivat saaneet tietoa heille kuuluvista palveluista, ja toiminta oli mahdollistanut lapsille ja nuorille erilaisia leirejä, tapahtumia ja kannustanut heitä kokeilemaan uusia taitoja. Vastaajat kokivat, että Vankkuri-hanke oli tukenut heidän vanhemmuuttaan erityislapsien ja -nuorten vanhempien merkittävästi, ja että toiminnan jatkumiselle oli yhä tarvetta.